

Kohtuasi C-632/22

Eelotsusetaotluse kokkuvõte vastavalt Euroopa Kohtu kodukorra artikli 98 lõikele 1

Saabumise kuupäev:

10. oktoober 2022

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Tribunal Supremo (Hispaania kõrgeim kohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

7. oktoober 2022

Kassaator:

AB Volvo

Vastustaja:

Transsaqui S. L.

Põhikohtuasja ese

Kohtuotsuse teistmine – „Pettus“ – Veoautode kartell – Konkurentsioiguse rikkumisega tekitatud kahju hüvitamise hagi – Teises liikmesriigis asuv kostja – Kohtudokumentide kättetoimetamine hagejaga samas liikmesriigis asuva kostja tütarettevõtja asukohas – Majandusüksus

Eelotsusetaotluse ese ja õiguslik alus

Tõlgendamise eelotsusetaotlus – ELTL artikkel 267 – Euroopa Liidu põhiõiguste harta, artiklid 47 ja 53 – Õigus tõhusale õiguskaitsevahendile – ELTL artikkel 101

Eelotsuse küsimused

1. Kas Euroopa Liidu põhiõiguste harta artiklit 47 koostoimes Euroopa Liidu toimimise lepingu artikliga 101 võib [eelotsusetaotluses] kirjeldatud veoautode kartelli puudutava vaidluse asjaoludel tõlgendada nii, et kohtukutse emaettevõtjale, kelle vastu on esitatud konkurentsi piirava tegevusega tekitatud

kahju hüvitamise hagi, loetakse õigesti kätte toimetatuks, kui kohtudokument on kätte toimetatud (või seda on püütud kätte toimetada) äriühingu tütarettevõtja asukohta riigis, kus toimub kohtumenetlus, ja emaettevõtja, kelle asukoht on teises liikmesriigis, jättis kostjana menetlusse astumata ning tema suhtes viiakse läbi tagaseljamenetlus?

2. Kui vastus eelmisele küsimusele on jaatav, siis kas harta artikli 47 selline tõlgendus on kooskõlas harta artikliga 53, arvestades Hispaania Tribunal Constitucionali (konstitutsioonikohus) praktikat, mis käsitleb teises liikmesriigis asuvatele emaettevõtjatele kohtudokumentide kättetoimetamist kohtuvaidlustes veoautode kartelli üle?

Viidatud Euroopa Liidu õigusnormid ja kohtupraktika

Euroopa Liidu põhiõiguste harta.

Artikkel 47: „Igaühel, kelle liidu õigusega tagatud õigusi või vabadusi rikutakse, on selles artiklis kehtestatud tingimuste kohaselt õigus tõhusale õiguskaitsevahendile kohtus.

Igaühel on õigus õiglasele ja avalikule asja arutamisele mõistliku aja jooksul sõltumatus ja erapooletus seaduse alusel moodustatud kohtus. Igaühel peab olema võimalus saada nõu ja kaitset ning olla esindatud.“

Artikli 52 lõige 3: „Hartas sisalduvate selliste õiguste tähendus ja ulatus, mis vastavad Euroopa inimõiguste ja põhivabadus[t]e kaitse konventsiooniga tagatud õigustele, on samad, mis neile nimetatud konventsiooniga ette on nähtud. See säte ei takista liidu õiguses ulatuslikuma kaitse kehtestamist.“

Euroopa Liidu toimimise leping. Artikkel 101.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. novembri 2014. aasta direktiiv 2014/104/EL teatavate eeskirjade kohta, millega reguleeritakse liikmesriikide õiguse kohaseid kahju hüvitamise hagisid liikmesriikide ja Euroopa Liidu konkurentsioiguse rikkumise korral. Artikli 17 lõige 1.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 13. novembri 2007. aasta määrus (EÜ) nr 1393/2007 kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamise kohta tsiviil- ja kaubandusajades („dokumentide kättetoimetamine“), millega tunnustatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1348/2000.

Artikkel 5. Dokumentide tõlkimine

„Edastav asutus, kellele taotluse esitaja edastatava dokumendi edasi saadab, teavitab taotluse esitajat, et adressaat võib keelduda taotlust vastu võtmast, kui see ei ole koostatud ühes artiklis 8 sätestatud keeltest.

Taotluse esitaja kannab kõik tõlkekulud enne dokumendi edastamist, ilma et see piiraks kohtul või pädeval asutusel hilisema otsuse tegemist selliste kulude kandmise kohta.“

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. novembri 2020. aasta määrus (EL) 2020/1784, mis käsitleb kohtu- ja kohtuväliste dokumentide liikmesriikides kättetoimetamist tsiviil- ja kaubandusajades (dokumentide kättetoimetamine). Artikkel 9.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 12. detsembri 2012. aasta määrus (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ning kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusajades. Artikli 45 lõike 1 punkt b.

Euroopa Kohtu 6. oktoobri 2021. aasta kohtuotsus kohtuasjas C-882/19, EU:C:2021:800, punktid 33–37, 39, 41, 43, 51 ja 52.

Euroopa Kohtu 2. märtsi 2017. aasta kohtuotsus kohtuasjas C-354/15, EU:C:2017:157, punkt 72.

Euroopa Kohtu 16. septembri 2015. aasta kohtuotsus kohtuasjas C-519/13, EU:C:2015:603, punktid 24, 30–33 ja 43.

Euroopa Kohtu 8. mai 2008. aasta kohtuotsus kohtuasjas C-14/07, EU:C:2008:264, punktid 64, 76 ja 78.

26. veebruari 2013. aasta kohtuotsus, kohtuasi C-399/11, EU:C:2013:107, punkt 55 jj.

Euroopa Inimõiguste Kohtu 19. märtsi 1997. aasta kohtuotsus Hornsby vs. Kreeka (CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, punktid 40 ja 41) ja 26. veebruari 2002. aasta kohtuotsus Del Sol vs. Prantsusmaa (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, punkt 21).

Viidatud liikmesriigi õigusnormid ja kohtupraktika

Hispaania põhiseadus.

Artikkel 24

„1. Igaühel on oma õiguste ja õiguspäraste huvide teostamisel õigus tõhusale kohtulikule kaitsele, ilma et nad võiksid mingil juhul jääda kaitseta.

2. Samuti on kõikidel õigus seaduses eelnevalt kindlaks määratud tavakohtule, kaitsele ja advokaadi abile, nende vastu esitatud süüdistustest teavitamisele, avalikule kohtumenetlusele õigustamatute viivitusteta ja kõigi tagatistega, kasutada enda kaitseks asjakohaseid tõendusvahendeid, mitte anda avaldusi iseenda vastu, ennast mitte süüdi tunnustada ja süütuse presumptsioonile.

7. jaanuari 2000. aasta seadus 1/2000 tsiviilkohtumenetluse kohta (Ley 1/2000 de Enjuiciamiento Civil).

Artikkel 155: „Kohtudokumentide kättetoimetamine pooltele, kes ei ole veel kohtusse ilmunud või esindajat nimetanud. Elu- või asukoht.“

„1. Kui pooltel ei ole esindajat või kui tegemist on esmakordse kohtudokumendi või kohtukutse kättetoimetamisega kostjale, toimub kättetoimetamine üleandmisega vaidluse poolte elu- või asukohas.

[...]

3. Kohtudokumentide kättetoimetamise kohaks võib määrata kohaliku omavalitsusüksuse registrisse kantud või muul otstarbel ametlikult registreeritud alalise elu- või asukoha, samuti ametlikus registris või kutseliitide väljaannetes märgitud elu- või asukoha, kui tegemist on vastavalt ettevõtjate või muude üksuste ja isikutega, kes tegutsevad kutsealal, kus kutseliitu kuulumine on kohustuslik. Elu- või asukohaks võib sel eesmärgil määrata ka koha, kus isik tegeleb kutsetegevusega või töötab, v.a juhutöö koha.

[...]

Kui nõue esitatakse juriidilise isiku vastu, võib kohtudokumentid kätte toimetada ka sellise isiku elukohas, kes on äriühingu nõukogu või juhatuse liige või volitatud esindaja või ametlikku registrisse kantud mis tahes ühenduse nõukogu esimees, juhatuse liige või juhataja; artikli 510 lõike 1 punkt 4 ja artikli 394 lõige 2.“

Artikli 510 lõike 1 punkt 4:

„Jõustunud kohtuotsuse peab teistma, kui:

4. kohtuasi on võidetud õigustamatult korruptsiooni, vägivalla või pettuse abil.“

3. juuli 2007. aasta seadus nr 15/2007 konkurentsi kaitse kohta (Ley 15/2007 de Defensa de la Competencia; edaspidi „konkurentsiseadus“). Artiklid 71 ja 72. Nende artiklitega on sisuliselt üle võetud direktiivi 2014/104 artiklid 2 ja 3, mis käsitlevad vastutust konkurentsioiguse rikkumise eest ja kahju kannatanute õigust hüvitisele.

Põhikohtuasja faktiliste asjaolude ja menetluse kokkuvõte

- 1 Äriühing TRANSSAQUI, S.L. (edaspidi „TRANSSAQUI“) esitas 12. juulil 2018 juzgado mercantil núm. 1 de Valencia (Valencia kaubandus kohus nr 1, Hispaania) Rootsi äriühingu AB VOLVO vastu hagi nõudega hüvitada talle kahju, mis oli tingitud ülemäärasest hinnast, mida kohaldati talle 2008. aastal kahe sõiduki ostmisel veoautode kartellis, mis tuvastati Euroopa Komisjoni algatatud rikkumismenetluses.

- 2 TRANSSAQUI tugines oma nõude õigusliku alusena konkurentsiseaduse artiklitele 72 ja 76, komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsusele ELTL artikli 101 ja EMP lepingu artikli 53 kohase menetluse kohta (juhtum AT.39824 – veokid), millega määrati konkurentsioiguse rikkumise eest trahvid muu hulgas äriühingule AB VOLVO, ning direktiivile 2014/104/EL. Nõutud summa oli 24 420,69 eurot, nagu selle ülemäärase hinna väärtus.
- 3 Kuigi AB VOLVO asukoht on Rootsis (405 08 Göteborg), märkis hageja kostja vastuse saamiseks kohtudokumentide kättetoimetamise kohaks kostja tütarettevõtja Hispaanias VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. (ainuaktsionäriaga aktsiaselts) asukoha aadressil Basauri tänav 7-9, Madrid (Hispaania).
- 4 Kui hagi oli Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohtus) menetlusse võetud, saadeti koopia hagist ja sellega koos esitatud dokumentidest tähtkirjaga VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. asukohta Madridis aadressil Basauri tänav 7-9. Tähtkiri jäeti aga vastu võtmata käsitsi kirjutatud märkusega, milles oli märgitud AB VOLVO asukoht Rootsis, mistõttu kuulus Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) TRANSSAQUI ära, et viimane teataks, mida ta peab selles osas sobivaks. Viimane väitis, et VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. teguviis AB VOLVO vastu esitatud hagile kostja vastuse saamiseks saadetud kohtudokumentide vastuvõtmisest keeldumisel on ainult pahauskne manööver menetluse venitamiseks, kuna viimasele kuulub 100% osalus esimese kapitalis, nii et need kaks ettevõtjat on konkurentsioiguse tähenduses üks ja sama ettevõtja. Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) määras 22. mai 2019. aasta määrusega, et kostjale AB VOLVO tuleb kohtudokumendid kätte toimetada tema tütarettevõtja VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. asukohas vastavalt „majandusüksuse põhimõttele“.
- 5 Kohtudokumente püüti nimetatud asukohas Madridi kohtute kaudu kätte toimetada 5. septembril 2019, kuid advokaat, kes nimetas ennast „VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. seaduslikuks esindajaks“, keeldus nende vastuvõtmisest, märkides, et kohtudokumendid tuleb kätte toimetada AB VOLVO asukohas Rootsis. Teisel katsel, mille tegid Madridi kohtud 30. oktoobril 2019 Madridis asuva tütarettevõtja samas asukohas Basauri tänaval 7-9, sai kohtudokumendid kätte toimetada, kuna need võttis vastu isik, kes identifitseeris ennast õigusnõustajana.
- 6 Kuna Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) pidas kohtudokumente nõuetekohaselt kätte toimetatuks ning kohtusse kutsutud kostja AB VOLVO ei astunud ettenähtud tähtpäevaks menetlusse, otsustati läbi viia tagaseljamenetlus ja menetlust jätkati. Vastavat otsust püüti AB VOLVO- le kätte toimetada tema tütarettevõtja VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. asukohas, kuid tütarettevõtja keeldus kohtudokumente vastu võtmast põhjendusega, et see ei ole õige asukoht. Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) tegi 26. veebruaril 2020 otsuse, millega rahaldas TRANSSAQUI hagi ning mõistis AB VOLVO- lt välja hüvitise summas 24 420,69 eurot koos seadusjärgse intressiga ning kohtukulud.

- 7 Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) toimetab selle kohtuotsuse AB VOLVO- le tähtunud kirja teel kätte tütarettevõtja asukohta Madridis Basauri tänaval 7-9, kus selle võttis vastu seal kohal viibiv isik, kes allkirjastas vastuvõtuteatise 10. märtsil 2020. Pärast seda, kui kohtuotsus oli jõustunud, otsustati TRANSSAQUI nõudmisel, kuidas tuleb jaotada kohtukulud, mis sisaldasid eeskätt advokaaditasu ja esindajatasu ning koos hagiavaldusega esitatud ekspertiisiaruande maksumust. Kohus toimetab selle kohta teate AB VOLVO- le seisukohtade esitamiseks kätte nimetatud asukohta Madridis ja teate vastuvõtuteatis allkirjastati. Leides, et kostja ei olnud kohtukulude jaotust ettenähtud tähtaja jooksul vaidlustanud, kinnitas kohus need summas 8 310,64 eurot ja toimetab otsuse AB VOLVO- le kätte tähtunud kirjaga, mis saadeti nimetatud tütarettevõtja asukohta Madridis, kusjuures vastuvõtuteatis allkirjastati. TRANSSAQUI taotlusel pöörati 17. märtsil 2021 kohtumäärustega, mis toimetati kätte tütarettevõtja VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. asukohas Madridis Basauri tänaval 7-9, kohtuotsus täitmisele maksekäsuga AB VOLVO vara suhtes.
- 8 VOLVO GROUP ESPAÑA S. A. U. selgitas järjestikustes kirjades Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) vastuseks igale kohtudokumentide kättetoimetamise katsele, põhjusi, miks ta keeldus AB VOLVO- le saadetud kohtudokumente ja teatisi vastu võtmast, kuna viimase asukoht on Rootsis. Ta väitis konkreetselt esiteks, et kuigi VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. ja AB VOLVO kuuluvad samasse kontserni, on need on eraldiseisvad juriidilised isikud ja esimene ei ole teise juht ning tal ei ole õigust viimase nimel kohtudokumente vastu võtta; teiseks, et Hispaania menetlusnormide kohaselt tuleb kohtudokumendid kostjale kätte toimetada tema registrijärgses asukohas ning et Hispaania kohtud on veoautode kartelli kohtuvaidlustes otsustanud, et äriühingute vahelistele sidemetele vaatamata on õige kohtudokumendid kätte toimetada kostjast emaettevõtja asukohta teises liikmesriigis, mitte tütarettevõtja asukohta Hispaanias; kolmandaks, et kui kostjaks oleva äriühingu asukoht on teises Euroopa Liidu liikmesriigis, tuleb kohtudokumendid kätte toimetada määruses (EÜ) nr 1393/2007 ette nähtud korras, ja neljandaks, et hageja ei saa kohtudokumentide kättetoimetamist reguleerivatest õigusnormidest mööda hiilida, kasutades alternatiivset elu- või asukohta, mis ei ole kostja elu- või asukoht, kuna vastasel juhul annab see vastavalt tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 510 lõike 1 punktile 4 aluse tehtava kohtuotsuse teistmiseks või võidakse teha kostja puudumisel tagaseljaotsus, mida ei pruugita vastavalt määruse (EL) 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punktile b teises liikmesriigis tunnustada.
- 9 AB VOLVO esitas 15. juunil 2021 eelotsusetaotluse esitanud kohtule avalduse Juzgado mercantil de Valencia (Valencia kaubanduskohus) poolt kostja suhtes tehtud sellise jõustunud tagaseljaotsuse teistmiseks, millega mõisteti temalt konkurentsioiguse rikkumise eest välja hüvitis TRANSSAQUI-le. Ta väitis, et ta esitab selle avalduse seaduses ette nähtud kolmekuulise tähtaja jooksul alates teistmise alusest teadasaamisest, kuna ta oli süüdimõistvast kohtuotsusest „teada

saanud kaudselt“ kohtuotsuse täitmisele pööramise määruste tema tütarettevõtja asukohas 17. märtsil 2021 kättetoimetamise hetkel.

Põhikohtuasja poolte peamised argumendid

- 10 Teistmisavalduses väidab AB VOLVO, et toimus „pettus“ tsiviilkohtumenetluse seadustiku artikli 510 lõike 1 punkti 4 tähenduses, mille kohaselt „[j]õustunud kohtuotsuse peab teistma, kui kohtuasi on võidetud õigustamatult [...] pettuse abil“. Selline teguviis seisneb selles, et kohtule teatati kohtudokumentide kättetoimetamiseks asukoht, mis ei olnud mitte AB VOLVO asukoht Rootsis, vaid Hispaanias tütarettevõtja asukoht, mistõttu mõisteti kostja süüdi tagaseljaotsusega, ilma et tal oleks olnud võimalik ennast kohtus kaitsta. AB VOLVO väidab ka, et isegi kui asuda seisukohale, et kohtudokumentide kättetoimetamine emaettevõtjale tütarettevõtja asukohas selles liikmesriigi, kus kohtuvaidlus toimub, vastab Euroopa Liidu põhiõiguste harta (edaspidi „harta“) artikli 47 nõuetele, tuleb tunnustada, et liikmesriigi õiguskorras on kehtestatud kõrgemal tasemel põhiõiguse kaitse kui hartast tulenev. Seega tuleb AB VOLVO arvates käesoleval juhul emaettevõtjale kostjana menetlusse astumise ja kostja vastuse esitamiseks kohtudokumentide kättetoimetamise osas järgida Hispaania Tribunal Constitucionali (konstitutsioonikohus) kehtestatud tõhusa kohtuliku kaitse standardit, mis on rangem kui hartaga kehtestatud miinimumstandard. Nimelt näeb harta artikkel 53 ette, et „[h]arta sätteid ei või tõlgendada neid inimõigusi või põhivabadusi kitsendavate või kahjustavatena, mida asjaomastes kohaldamisvaldkondades on tunnustatud [...] liikmesriikide põhiseadustega“.
- 11 TRANSSAQUI omakorda paneb AB VOLVO- le süüks pahatahtlikku menetlusstrateegiat, millega tahetakse ainult menetlust venitada, arvestades, et veoautode kartelli tulemusel on väikesed ja keskmise suurusega ettevõtjad esitanud suurel arvul hagnosisid. TRANSSAQUI arvates tuleb kostjaks olevat emaettevõtjat ja tema tütarettevõtjat Hispaanias pidada konkurentsioiguse tähenduses üheks ettevõtjaks, isegi kui need on eraldiseisvad juriidilised isikud. Ta märgib lisaks, et erinevalt varasematest kohtudokumentide kättetoimetamise katsetest, mis tehti menetlusökonoomia huvides, leidis AB VOLVO, et teda on teavitatud süüdimõistvast kohtuotsusest täitemenetluses, kuigi kätte toimetati VOLVO GROUP ESPAÑA, S. A. U. asukohta. Pealegi väidab TRANSSAQUI, et arvestades, et ta on maanteetranspordi väikeettevõtte, mida on majanduskriis kahjustanud, ei oleks ta juhul, kui ta oleks pidanud tasuma tõlkimiskulud, nagu nõuab määrus (EÜ) nr 1393/2007, saanud talle veoautode kartelli tegevusega tekitatud kahju hüvitamiseks hagi esitada.

Eelotsusetaotluse põhjenduse kokkuvõtte

- 12 Pärast Euroopa Komisjoni 19. juuli 2016. aasta otsuse (juhtum AT.39824 – veokid) avaldamist algatati veoautode kartellist mõjutatud sõidukite ostjate nõudmisel Hispaanias kahjuhüvitise nõuetes tuhanded kohtuvaidlused. Ainuüksi 2021. aastal tehti esimeses kohtuastmes enam kui 2000 kohtuotsust ja

apellatsiooniasjades enam kui 50 kohtuotsust. 15. juuli 2022. aasta seisuga oli Tribunal Supremos (Hispaania kõrgeim kohus) selles asjas registreeritud 753 kassatsioonkaebust. Hagi esitajad on peaaegu alati väikesed või keskmise suurusega ettevõtjad, kes ostsid kartelli toimimise ajal väga väikese arvu veoautosid või isegi ainult ühe veoauto. Ettevõtjad, kellele Euroopa Komisjon määras trahvid (emaettevõtjad) ja kellest ühegi registrijärgne asukoht ei ole Hispaanias, on enda kaitseks tellinud tähtsate Hispaania advokaadibüroode teenused.

- 13 Kuna enamikus vaidlustes ei ole nõude summa väga suur, võivad hagi ja vajaduse korral lisatud dokumentide, eelkõige ekspertiisaruannete tõlkimise kohustusest (mille näevad ette määrused (EÜ) nr 1393/2007 ja (EL) 2020/1784 teistes liikmesriikides asuvate kostjate puhul) tulenevad kulud osutuda proportsionaalselt väga suureks. Just selleks, et vältida selliseid kulusid ja viivitusi, mis kaasnevad vajaliku rahvusvahelise õigusalase koostööga, nõuavad hagejad nendes vaidlustes sageli kohtudokumentide kättetoimetamist tütarettevõtja asukohas Hispaanias, kuigi kostjaks oleva emaettevõtja asukoht, kellele Euroopa Komisjon trahvi määras, on teises liikmesriigis.
- 14 Hispaania kohtute vastus seni algatatud vaidlustes ei ole ühtne. Mõned on jätnud kohtudokumentide tütarettevõtjale Hispaanias kättetoimetamise taotluse rahuldamata, kuna nad leiavad, et need tuleb kätte toimetada kostjaks oleva emaettevõtja asukohas. Teistel juhtudel on hageja taotlus rahuldatud ja püütud kohtudokumendid kätte toimetada tütarettevõtja asukohas Hispaanias, kuna leitakse, et kostjaks olev emaettevõtja saab algatatud kohtumenetlusest oma advokaatide vahendusel igal juhul teada.
- 15 Kostjaks olevate emaettevõtjate Hispaania tütarettevõtjad on üldjuhul keeldunud nende asukohas kätte toimetada püütud kohtudokumente vastu võtmast, väites, et kuigi nad on konkurentsioiguse seisukohast üks ettevõtja, on nad emaettevõtjast eraldiseisvad juriidilised isikud ning nad ei ole volitatud kohtudokumente vastu võtma. Vilja ei ole kandnud ka katsed kohtudokumente kätte toimetada sellise advokaadi vahendusel, kes esindab kostjaks olevat emaettevõtjat Hispaanias teistes samalaadsetes menetlustes.
- 16 Mis kostjaks olevasse emaettevõtjasse puutub, siis kui vaidlust menetlev kohus pidas kohtudokumentide kättetoimetamist tütarettevõtja asukohas Hispaanias nõuetekohaselt toimunuks või leidis, et dokumente oli püütud seadusega kooskõlas kätte toimetada ja nende vastuvõtmisest oli keeldutud, siis kostjaks olev emaettevõtja tunnistab pärast kohtumenetluse lõppu sageli, et ta on tagaseljaotsusest teadlik, ja kaebab edasi kogu menetluse tühistamiseks, nimelt teistmisavalduse Tribunal Supremole (Hispaania kõrgeim kohus) kohtuotsuse pettuse tõttu teistmiseks või põhiõiguste kaitse taotluse Tribunal Constitucionalile (konstitutsioonikohus).
- 17 Tribunal Constitucional (konstitutsioonikohus) on seni teinud põhiõiguste kaitse taotlustes, mida ta on menetlenud, kohtuotsuse emaettevõtja kasuks. Nii tuvastas

ta 25. oktoobri 2021. aasta kohtuotsuses 179/2021 (ES:TC:2021:179) ja 11. juuli 2022. aasta kohtuotsuses 91/2022 (ES:TC:2022:91), et on rikutud Iveco, S.p.A. õigust tõhusale õiguskaitsevahendile, kuna talle kui kostjale ei olnud kohtudokumente kätte toimetatud mitte tema registrijärgses asukohas Itaalias, vaid seda oli püütud teha Hispaanias tema tütaretevõtja asukohas või tema esindaja asukohas, kes esindab teda Hispaania kohtutes.

- 18 Euroopa Kohus on oma praktikas, eelkõige 6. oktoobri 2021. aasta otsuses kohtuasjas C-882/19, rõhutanud ELTL artikli 101 soovitava toime tähtsust (vt punktid 34–37) ning mõistete „ettevõtja“ ja „turul tegutsemise ühtsus“ tähtsust, mis on asjakohased konkurentsioiguse kohaldamisel kontsernidele (vt punktid 39, 41 ja 43). Euroopa Kohus järeldas, et isik, kellele on kontserni emaaettevõtjale süüks pandava rikkumise tõttu kahju tekkinud, võib teatud asjaoludel nõuda tütaretevõtja vastutuse tuvastamist (vt punktid 51 ja 52), nimelt siis, kui need kaks äriühingut moodustavad ühe majandusüksuse.
- 19 Lisaks otsustas Euroopa Kohus kohtuasjas C-354/15 tehtud kohtuotsuses tsiviil- ja kaubandusasjades kohtu- ja kohtuväliste dokumentide teistes liikmesriikides kättetoimetamise süsteemi tõlgendamise kohta harta artiklit 47 silmas pidades, et määruse nr 1393/2007 määruse eesmärk on, et „igal konkreetsel juhul saaks tagatud õiglane tasakaal hageja ja dokumendi adressaadist kostja õiguste vahel, ühitades kohtudokumentide tõhusa ja kiire edastamise eesmärgi nõudega tagada adressaatide kaitseõiguste piisav kaitse ning seda muu hulgas tänu tagatisele, et dokumendid on tegelikult kätte saadud“ (punkt 72).
- 20 Samuti otsustas Euroopa Kohus oma otsuses kohtuasjas C-519/13, et „kohtumenetluste tõhustamise ja kiirendamise [ning korra kohase õigusmõistmise eesmärgi]“, mida määrusega nr 1393/2007 taotletakse, ei tohi saavutada „ükskõik millisel viisil nende dokumentide adressaatide selliseid kaitseõigusi nõrgendades, mis tulenevad Euroopa Liidu põhiõiguste harta artikli 47 teises lõigus ja [...] Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 lõikes 1 sätestatud õigusest õiglasele kohtumenetlusele“, ja seepärast peavad liikmesriikide kohtud „igal konkreetsel juhul jälgima, et asjaomaste poolte vastavad õigused saaksid võrdselt tagatud, tasakaalustades kättetoimetamise tõhususe ja kiiruse eesmärgi taotleja huvides ja kaitseõiguste tõhusa kaitse [eesmärgi] adressaadi huvides“ (punktid 24, 30–33 ja 43).
- 21 Lõpuks võttis Euroopa Kohus kohtuasjas C-399/11 tehtud otsuses seisukoha võimaluse kohta, et „liikmesriigil [on lubatud] kohaldada tema põhiseadusega tagatud põhiõiguste kaitsestandardit, kui see on harta omast ulatuslikum, eelistades vajadusel seda liidu õigusnormide kohaldamisele“.
- 22 Euroopa Inimõiguste Kohus on omakorda Euroopa inimõiguste ja põhivabaduste kaitse konventsiooni artikli 6 – millele vastab harta artikkel 47 – tõlgendamisel tuvastanud, et tegelik õiguskaitse kättesaadavus ei saa piirduda pelgalt „teoreetilise või näilise“ võimalusega pöörduda kohtusse. Vt 19. märtsi 1997. aasta kohtuotsus *Hornsby vs. Kreeka*

(CE:ECHR:1997:0319JUD001835791, punktid 40 ja 41) ning 26. veebruari 2002. aasta kohtuotsus *Del Sol vs. Prantsusmaa* (CE:ECHR:2002:0226JUD004680099, punkt 21).

- 23 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlusi seoses sellega, kas harta artiklit 47 koostoimes ELTL artikliga 101 on võimalik tõlgendada nii, et võib pidada õiguspäraseks kohtudokumentide kättetoimetamist kostjaks olevale emaettevõtjale tema tütarettevõtja asukohas Hispaanias, kui on tunnistatud, et tegemist on majandusüksusega konkurentsioiguse tähenduses. Esiteks, arvestades nõuet, et hagiavaldus ja suur hulk täiendavaid dokumente peavad olema tõlgitud teise keelde, millega kaasnevad kulud, ning vajaliku rahvusvahelise koostöö ajakulu, võib see kahjustada veoautode kartelli tõttu kahju kannatanute tõhusat kohtulikku kaitset, kuna see osutub nende jaoks liiga kulukaks, ning kahjustada ELTL artikli 101 soovitatavat toimet. Lisaks, võttes arvesse seda liiki kahju hüvitamise vaidluste puhul kohtukulude jaotamise mehhanismi, ei ole tagatud, et hageja saab kantud kohtukulud alati tagasi, kuna tema nõudeid ei pruugita rahuldada täies ulatuses ning seega ei ole kohustust kohtukulusid hüvitada. Direktiivi 2014/104 artikli 17 lõige 1 näeb nimelt ette tekitatud kahju ligikaudse hindamise (vt selle kohta eelotsusetaotlus kohtuasjas C-312/21, mis on Euroopa Kohtu menetluses).
- 24 Samuti tuleb märkida, et emaettevõtjatele kohtudokumentide kättetoimetamine nende asukohas teises liikmesriigis ei anna neile tingimata mingit sisulist eelist. Nad võivad tegelikult saada teatud mõttes parema kaitse advokaadibüroode kaudu Hispaanias, kus on tütarettevõtja asukoht, nimelt keele ja dokumentide käsitlemise põhjustel. Seega on küsimus tasakaalus hageja ja kostja õiguse vahel tõhusale õiguskaitsevahendile, arvestades mõlemat poolt mõjutava menetluse korralduse tegelikku kasulikkust. Lisaks, kuigi Euroopa Kohtu praktikas on tuvastatud, et konkurentsioiguse rikkumise tõttu kahju kannatanud isik võib esitada hagi tütarettevõtja vastu ja et tütarettevõtja võib tema emaettevõtja õigusrikkumise eest vastutusele võtta, kui ei ole vaidlustatud, et tegemist on majandusüksusega, näib loogiline, et kohtudokumendid otse emaettevõtja vastu algatatud menetluses võib kätte toimetada tütarettevõtjale.
- 25 Eelotsusetaotluse esitanud kohtul on kahtlusi seoses harta artikli 53 tõlgendamisega, kui tuleb kaaluda emaettevõtja – käesoleval juhul AB VOLVO – tõhusat kohtulikku kaitset veoautode kartelli tõttu kahju kannatanud isiku tõhusa kohtuliku kaitsega ning ELTL artikli 101 soovitava toime saavutamise. Liidu õiguse võimalikud lahknevad tõlgendused ei teki mitte üksnes Hispaania kohtutes, vaid need võivad mõjutada ka teiste liikmesriikide kohtuid välisriigi tagaseljaotsuste täiteavalduste kaudu, sest kostjale ei ole kohtudokumente kätte toimetatud tema enda alalises elu- või asukohas, ja need annavad sel juhul aluse kohtuotsuse täitmisest keelduda määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 45 lõike 1 punkti b alusel. Kui eelotsusetaotluse esitanud kohus peaks AB VOLVO teistmisavalduse rahuldama, siis hüvitise väljamõistmise kohtuotsus tühistatakse ja menetlus tuleks algatada uuesti, mis tähendab, et hagi ja täiendavad dokumendid tuleks tõlkida kostja keelde ja saata tema asukohta liikmesriiki.